

Prehľad

Poľnohospodárska politika

v krajinách OECD

Sledovanie a hodnotenie

Overview

Agricultural Policies in OECD Countries

Monitoring and evaluation 2002

Prehľady sú preložené výňatky z publikácií OECD. Možno ich získať bezplatne cez internetové kníhkupectvo (www.oecd.org/bookshop).

Tento prehľad nie je oficiálnym prekladom.

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT

ORGANIZÁCIA PRE HOSPODÁRSKU SPOLUPRÁCU A ROZVOJ

Súhrnná správa

Podpora poľnohospodárskych výrobcov v krajinách OECD sa počas dvoch za sebou idúcich rokov znížila, ale udržiava sa nad najnižšou úrovňou dosiahnutou v roku 1997. Od polovice 80-tych rokov je posun k výraznejšiemu trhovému zameraniu a nižšej podpore a ochrane, ale medzi krajinami a komoditami ostávajú značné rozdiely. Napriek určitému odklonu od dotovania trhovej ceny a výstupných platieb, tieto v mnohých krajinách ostávajú ako dominantné formy podpory, ohrozujú prenos signálov svetového trhu k výrobcovi a deformujú výrobu a obchod. Hoci nastal určitý pokrok v reforme poľnohospodárskej politiky, ten je pomalý, nestály a nedostatočný.

Rok slabý na reformy, ale politická debata sa mení.

V roku 2001 bolo uvedených len niekoľko programov na reformu poľnohospodárskej politiky a niektoré skôr ohlásené reformy boli odložené. Politická diskusia sa v mnohých krajinách zamerala na oblasti ako udržateľný rozvoj, potravinová bezpečnosť, ochrana životného prostredia, rozvoj vidieka, multifunkčná úloha poľnohospodárstva, koncentrácia trhu a politika hospodárskej súťaže, ale skutočných zmien v týchto oblastiach bolo málo. Inštitucionálne zmeny v niektorých krajinách odrážali narastajúcu dôležitosť problematiky potravinovej bezpečnosti a rozvoja vidieka. Núdzové opatrenia sa opäť uplatnili v niektorých krajinách v reakcii na spongiformnu encefalopatiu u hovädzieho dobytku (BSE), slintačku a krívačku, rozvoj trhu a neúrody. V niekoľkých krajinách OECD sa zaviedla nová politika dotácie cien alebo sa existujúca politika rozšírila na nové výrobky.

Celková podpora poľnohospodárstva predstavovala do 311 miliárd USD (347 miliárd EUR).

Približne tri štvrtiny celkovej podpory poľnohospodárstva (TSE) išlo výrobcovi, zatiaľčo zvyšok sa použil na poskytovanie všeobecných služieb (napr. infraštruktúra, inšpekcia, výskum a marketing). Celková podpora poľnohospodárstva sa znížila od roku 2000 o 10 miliárd USD, čo činí 1,3% HDP v priestore OECD v porovnaní s 2,3% v rokoch 1986-88.

Podpora výrobcov v roku 2001 nepatrne poklesla.

Podpora poľnohospodárskych výrobcov v roku 2001 činila v priestore OECD 31% z celkových príjmov poľnohospodárstva (% PSE) v porovnaní s 32% v roku 2000 a 38% v rokoch 1986-88. Tak ako v roku 2000, pokles odrážal predovšetkým nárast svetových cien, čo má za príčinu zníženie cenovej dotácie.

Dotácia trhovej ceny a výstupné platby ostávajú dominantnými.

Podiel dotácie trhovej ceny a výstupných platieb, ktoré sú medzi opatreniami, ktoré najviac deformujú výrobu a obchod, ostal na výške 69% podpory výrobcom, aj keď klesli z 82% v rokoch 1986-88. Ceny, ktoré poľnohospodári v OECD prijali v roku 2001, boli stále v priemere o 31% nad svetovými cenami v porovnaní s 58% v polovici 80-tych rokov, čím chránia poľnohospodárov v mnohých krajinách pred signálmi svetového trhu.

Menší podiel príjmov z vládnych intervencií.

Celkové poľnohospodárske príjmy boli v roku 2001 v priemere o 45% vyššie ako by boli bývali vo svetových cenách bez akejkoľvek dotácie v porovnaní so 62% v rokoch 1986-88. To naznačuje určité zlepšenie v trhovom zameraní, s väčším podielom príjmov z poľnohospodárstva, ktoré sa vyprodukovali vo svetových cenách a s menším podielom vládnych intervencií. Významné rozdiely zostávajú medzi krajinami a komoditami.

Veľký rozdiel v úrovni podpory v rámci OECD.

Úroveň podpory v roku 2001 zostala najnižšia na Novom Zélande (1% PSE) a v Austrálii (4% PSE) a najvyššia na Islande, v Japonsku, Kórei, Nórsku a Švajčiarsku (okolo alebo nad 60% PSE). V rámci krajín s vysokou podporou bol od polovice 80-tych rokov posun od najdeformujúcejších foriem podpory na Islande, v Nórsku a Švajčiarsku. % PSE v krajinách vstupujúcich do Európskej únie – Česká Republika, Maďarsko, Poľsko, Slovenská Republika a Turecko – kleslo pod 20% v porovnaní s 35% v Európskej únii. % PSE v prípade Mexika, Kanady a Spojených štátov je okolo alebo menej ako 20%.

Veľké odchýlky v úrovniach podpory medzi komoditami.

Zatiaľčo podpora pri väčšine komodít klesala porovnateľne s priemerom z rokov 1986-88, podpora jednotlivých komodít sa značne odlišuje. % PSE v roku 2001 bolo väčšie ako 80% na ryžu, 55% na ovčie mäso, 45% na cukor a mlieko, 36% na pšenicu a hovädzie mäso, medzi 15% a 30% na hydinu, bravčové mäso, olejnaté semená a kukuricu a menej ako 10% na vajcia a vlnu. V skutočnosti všetka podpora na cukor, mlieko a ryžu má formu dotácie trhovej ceny, čo je opatrenie, ktoré potenciálne najviac deformuje produkciu a obchod.

Mierny pokrok v reforme poľnohospodárskej politiky od polovice 80-tych rokov.

Celkovo sa úroveň podpory a ochrany poľnohospodárstva od polovice 80-tych rokov znížila a bol učitý posun k menej deformujúcim opatreniam. Tento vývoj má možnosť spôsobiť menší tlak na životné prostredie a byť účinnejší v transfere príjmov poľnohospodárom a v dosiahnutí ďalších cieľov. Jednako pokračujúca dominancia najdeformujúcejších foriem podpory znamená, že poľnohospodári sú naďalej chránení pred signálmi svetových trhov. Súčasná úroveň podpory spôsobuje záťaž spotrebiteľom a daňovým poplatníkom v krajinách OECD. Tiež obmedzuje poľnohospodársky rast a možnosti rozvoja v krajinách mimo OECD. Ministri WTO to v Deklarácii z Dohy uznali tým, že zahrnuli potreby a záujmy rozvojových krajín do hlavnej časti ich pracovného programu. Ministri OECD sa dohodli, že pri danom pomalom a premenlivom tempe implementácie reformy poľnohospodárskej politiky je ešte stále potrebné väčšie úsilie. Výzvou naďalej ostáva znižovanie podpory, zabezpečenie dobre fungujúcich trhov, implementovanie lepšie cielených opatrení, ktoré menej deformujú výrobu a obchod, a účinné adresovanie ako domácich, tak aj medzinárodných cieľov.

Obsah pôvodnej anglickej verzie publikácie (bez príloh, zoznamu rámčiekov, tabuliek a grafov):

Súhrnná správa

Časť 1. Sledovanie a hodnotenie

- I. Ekonomické a poľnohospodárske trhové prostredie**
- II. Hlavný politický vývoj v roku 2001**
- III. Hodnotenie politického vývoja**
- IV. Svetový poľnohospodársky trh a implementácia dohody o poľnohospodárstve z uruguajského kola.**

Časť 2. Kapitoly o vidieku

Časť 3. Súhrnné tabuľky o odhadoch dotácií do poľnohospodárstva

Tento prehľad je prekladom výňatkov z:

Agricultural Policies in OECD Countries:

Monitoring and evaluation

Politiques agricoles des pays de l'OCDE:

Suivi et évaluation 2002

© 2002, OECD.

Publikácie sa dajú zakúpiť v OECD Paris Centre: 2, rue
André-Pascal, 75775 Paris Cedex 16, FRANCE a na
www.oecd.org/bookshop.

Prehľad možno získať
bezplatne cez internetové
kníhkupectvo OECD na
www.oecd.org/bookshop.

Prehľad pripravuje
Jednotka autorských práv
a prekladov riaditeľstva
verejných vecí a komunikácie.

email : rights@oecd.org
Fax: +33 1 45 24 13 91

© OECD 2003
Rozmnožovanie tohto prehľadu
je povolené, ak sa uvádzajú
autorské práva OECD a názov
pôvodnej publikácie.